

בְּרַחֲמִים שֶׁהוּא יְהוָה, אֵין מְזוֹנְתִיו קְשִׁים, וּמְזוֹן הַנְּשֻׁמָּה - תּוֹרָה, מְזוֹן הַגּוֹף - לְחֵם מִחֻמְשַׁת הַמִּינִים.

וְכוֹי שֶׁהוּא מְצַד שֶׁל אָדָם שֶׁהוּא יוֹד ה"א וְא"ו ה"א, נֶאֱמַר בּוֹ וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְכוֹי, שׁוֹלֵט בְּכָל כְּמוֹ שֶׁנִּכְרָא בְּשָׂמִים וּבְאָרְץ וּבָיִם, וְעַלּוֹי נֶאֱמַר מַה שֶׁהִיָּה כְּבוֹר הוּא, מַה שֶׁהִיָּה קָדָם שְׂבִיבָא לְעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, כְּבוֹר הוּא מְחִיב לְהֵיוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּטָרְס אֶצְרָךְ בְּבִטָן יְדַעְתִּיךָ. וְאֲשֶׁר לְהֵיוֹת כְּבוֹר הִיָּה, וְאֲשֶׁר הוּא לְהֵיוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּבוֹר הוּא מְחִיב לְהֵיוֹת קָדָם שְׂבִיבָא לְעוֹלָם לְכַאן בְּגִלְגוּל.

וְהַאֲרַחֲוִים יְבַקֵּשׁ אֶת נִרְדָּף, זֶה הֶבֶל שֶׁהוּא נִרְדָּף מִקִּין, וְקָם קִין וְהִרְגֵּ אֹתוֹ, זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְיָקָם קִין אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיְהַרְגֵהוּ, וְיָקָם וַדַּאי, שֶׁהִיָּה הֶבֶל עֲלָיו, וְקָם קִין וַיְהַרְגֵהוּ. קִין נִקְרָא עַל שֵׁם שֶׁקָּנָא לְאָחִיו, מִשּׁוּם שֶׁרָאָה כְּבוֹדוֹ וְכָחוֹ לְמַעֲלָה, שֶׁקָּרְבָנוֹ הִתְעַלָּה לְמַקּוֹם שֶׁל עֵתִיק הַיָּמִים, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְעֵתִיק הַיָּמִים יוֹשֵׁב וְכוֹי, וְקָרְבָנוֹ הִיָּה מִבְּכוֹרוֹת צֶאֱנוּ וְהִתְקַבַּל לוֹ בְּרִצּוֹן.

אָמַר לוֹ, אִם כֵּן שֶׁקָּרְבָנוֹ הִתְקַבַּל, לְמַה נִּתֵּן כַּח לְקִין לְהִרְגוֹ? (בגלל זה יש הבל אשר נעשה על הארץ וגומר, למה?) אָמַר לוֹ, כֵּאֵין וַדַּאי יֵשׁ סוּד עֲלָיוֹן, שֶׁהוּא הִיָּה בְּדִרְגָּה שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע שֶׁחֲטָא בּוֹ, וּבְמַה שֶׁחֲטָא בּוֹ קֶבֶל עָנְשׁוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּבְאוֹתוֹ קָרְבָן שֶׁהִתְקַבַּל מִמֶּנּוּ, נִצַּל מִעֲנָשׁ שֶׁל אוֹתוֹ הָעוֹלָם, שְׁשָׁנֵי עָנְשִׁים הִיָּה מְחִיב, אֶחָד לְמַעֲלָה וְאֶחָד לְמַטָּה, זֶהוּ שְׂפָתוֹב פִּי בְיוֹם אֶכְלָךְ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת.

דְּאִיהוּ יְהוָה, לְאוֹ אֵינוֹן קְשִׁין מְזוֹנְתִיו, וּמְזוֹנָא דְנִשְׁמַתָּא אוֹרִייתָא, מְזוֹנָא דְגוֹפָא נִהְמָא מִחֻמְשַׁת הַמִּינִין.

וְכַאן דְּאִיהוּ מִסְטָרָא דְאָדָם דְּאִיהוּ יוֹד ה"א וְא"ו ה"א, אֶתְמַר בֵּיה (בראשית א כו) וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְכוֹי, בְּכֻלָּא שְׂלִיט כְּמַה דְּאֶתְבְּרִי בְּשָׂמִיא וּבְאֶרְעָא וּבַיָּמָא, וְעַלִּיהָ אֶתְמַר (קהלת ג טו) מַה שֶׁהִיָּה כְּבוֹר הוּא, מַה שֶׁהִיָּה קָדָם דֵּייתִי לְהֵאֵי עֲלָמָא, כְּמַה דְּאֶתְ אָמַר (שם א ט) אֵין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, כְּבוֹר הוּא מְחִוּיִב לְמַהוּי בְּהֵאֵי עֲלָמָא, כְּמַה דְּאֶתְ אָמַר (ירמיה א ה) בְּטָרְס אֶצְרָךְ בְּבִטָן יְדַעְתִּיךָ, וְאֲשֶׁר לְהֵיוֹת כְּבוֹר הִיָּה (קהלת ג טו), וְאֲשֶׁר אִיהוּ לְמַיְהוּי בְּהֵאֵי עֲלָמָא, כְּבוֹר הוּא מְחִוּיִב לְמַיְהוּי קָדָם דֵּייתִי לְעֲלָמָא הַכָּא בְּגִלְגוּלָא.

וְהַאֲרַחֲוִים יְבַקֵּשׁ אֶת נִרְדָּף (שם), זֶה הֶבֶל דְּאִיהוּ נִרְדָּף מִקִּין, וְקָם קִין וְקִטַּל לִיָּה, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (בראשית ד ח) וְיָקָם קִין אֶל הֶבֶל אָחִיו וַיְהַרְגֵהוּ, וְיָקָם וַדַּאי, דִּהְוָה הֶבֶל עֲלָיָה, וְקָם קִין וַיְהַרְגֵהוּ, קִין אֶתְקָרִי עַל שֵׁם דְּקָנִי עַל אָחוּהָ, בְּגִין דִּחְזָא יְקָרִיָּה וְתוֹקְפִיָּה לְעִילָא, דְּקָרְבָנִיָּה אֶסְתַּלַּק לְאַתֵּר דַּעֲתִיק יוֹמִין, דְּאֶתְמַר בֵּיה (דניאל ז ט) וְעֵתִיק יוֹמִין יְתִיב וְכוֹי, וְקָרְבָנִיָּה הָוָה מִבְּכוֹרוֹת צֶאֱנוּ, וְאֶתְקַבַּל לִיָּה בְּרִצּוֹא.

אָמַר לִיָּה, אִם כֵּן דְּקָרְבָנָא דִּילִיָּה אֶתְקַבַּל, אֲמַאי אֶתְיַהִיב חִילָא לְקִין לְמַקְטָלִיָּה, (בגין דא יש הבל אשר נעשה על הארץ וגומר (קהלת ח יד) אֲמַאי). אָמַר לִיָּה הַכָּא וַדַּאי רַזָּא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ הָוָה דְּרָגָא דַּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע דְּחָאב בֵּיה, וּבְמַה דְּחָאב בֵּיה קֶבֶל עָנְשִׁיָּה בְּהֵאֵי עֲלָמָא, וּבְהֵאֵי קָרְבָנָא דְּאֶתְקַבַּל מִנִּיָּה אֶשְׁתַּזִּיב מִעֲנָשָׁא דִּהְוָה עֲלָמָא, דְּתָרִי עָנְשִׁי הָוָה מְחִוּיִב חַד לְעִילָא וְחַד לְתַתָּא,

אמר לו, והרי אדם היה שחטא בעץ הזה? אמר לו, מעשה אביו היה לו ומת. אמר לו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות כתוב. אמר לו, באותו היום הציץ ומת. אמר רבי שמעון: בשביל זה כתוב יש הכל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים וגומר, וכאן נרמז צדיק ורע לו רשע וטוב לו. צדיק ורע לו כאן נרמז, יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים, וזה הסוד של צדיק שקורה לו כמעשה הרשעים, לא שהוא רשע ולא בן רשע, אלא כמעשה הרשעים, שחטא כמעשה הרשעים, שהם סמא"ל ונחש, קרה לו מעשה שלקחם, וזהו הסוד של פקד עון אבות על בנים, משום שמעשה אבותיהם בידיהם, זה גרם להכל מיתה, ומת בלי בן, ומשום זה הלך בגלגול. שיי"ן של משה הוא ש"ת, משם הרויח שיי"ן (ש"ת), זהו שכתוב כי שת לי אלהים ורע אחר תחת הכל כי הרגו קין, תחת הכל ודאי, שהכל רכב עליו, ונעשה שת הרפכה לו, והיא הסיום של אלפא ביתא, ומשום זה תחת הכל.

הכל הלב, ועליו נאמר הלב רואה, והוא ה' ממש, והלב הוא לשמאל, שהוא אלהים, הלב מכין, והוא סתר הבנין ונפלה בגלגול, ומשום זה ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים, משום ששם היה שחטא באלהים, שהוא אלהים של מעשה בראשית, וזהו שחטא כמעשה. לפת אש, פת המלך שחטא בה, והתבייש, כסה אותו בשלו (בכח) בשת, ומה שהיה שת,

הדא הוא דכתיב (בראשית ב יז) כי ביום אכלך ממנו מות תמות. (דף קב ע"א) אמר ליה, והא אדם הוה דחאב בהאי אילנא, אמר ליה עובדא דאבוה הוה ליה ומת, אמר ליה כי ביום אכלך ממנו כתיב, אמר ליה בההוא יום הציץ ומת. אמר רבי שמעון בגין דא כתיב (קהלת ח יד) יש הכל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים וגומר, והכא אתרמיז צדיק ורע לו רשע וטוב לו, צדיק ורע לו הכא אתרמיז, יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים, ודא רזא דצדיק דאערע ליה כמעשה הרשעים, לאו דאיהו רשע ולא בן רשע אלא כמעשה הרשעים דחב בעובדא דחייביא, דאינון סמא"ל ונחש, אירע ליה עובדא דלהון, והאי איהו רזא פוקד עון אבות על בנים (שמות כ

ה). בגין דמעשה אבותיהם בידיהם, דא גרים להכל מיתה, ומת בלא בן, ובגין דא אזיל בגלגולא, שיי"ן דמשה איהו ש"ת מתמן רווח שיי"ן (ס"א ש"ת), הדא הוא דכתיב (בראשית ד כה) כי שת לי אלהים ורע אחר תחת הכל כי הרגו קין, תחת הכל ודאי, דהכל רכיב עליה, ואתעביד שת הרפכה ליה, ואיהי סיומא דאלפא ביתא, ובגין דא תחת הכל. הבל הלב, ועליה אתמר הלב רואה, ואיהו ה' ממש, והלב איהו לשמאלא דאיהו אלהים, הלב מבין, ואיהו סתיר בניינא ונפלת בגיניה, ובגין דא ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים (שמות ג ו), בגין דתמן הוה דחב באלהים, דאיהו אלהים דעובדא דבראשית, ודא איהו דחב כמעשה, לפת אש ברטא דמלפא דחב ביה, ואתבייש פסי ליה בדיליה (ס"א בחיליה) בשת, ומה דהוה שת אתחבר עמיה ב' ואתעביד בשת,

בדיליה (ס"א בחיליה) בשת, ומה דהוה שת אתחבר עמיה ב' ואתעביד בשת,